

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžnč/2/2013
Identifikačné číslo spisu:	9013010116
Dátum vydania rozhodnutia:	05.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9013010116.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: I.. S. F., bytom N. X/XXXX, Q., zastúpeného advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s.r.o. so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, IČO: 36 861 154, proti odporkyni: Slovenská informačná služba, so sídlom Vajnorská 39, Bratislava, o návrhu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh navrhovateľa z 20. augusta 2013 na začatie konania proti nečinnosti odporkyne z a m i e t a .
Účastníkom právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Návrhom z 20. augusta 2013 sa navrhovateľ domáhal, aby súd uložil odporkyni

1/ povinnosť do 10 dní od právoplatnosti vydaného uznesenia konať a zničiť záznamy „a/alebo“ akékoľvek iné výsledky použitia informačno-technických prostriedkov (ďalej aj „ITP“), ktoré boli Slovenskou informačnou službou vyhotovené na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2005, sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2006, sp. zn. Ntt-3-D-482/2006, a ktoré sa nachádzajú v spisoch Slovenskej informačnej služby sp. zn. „63/950“, „63/956 a „54“, ako aj akýchkoľvek iných spisoch Slovenskej informačnej služby, vrátane audio alebo iných záznamov, úplných alebo čiastočných, priamych alebo nepriamych, doslovných alebo upravených prepisov záznamov, správ doslovných alebo upravených prepisov, záznamov, správ o používaní informačno-technických prostriedkov, správ o ukončení používania informačno-technických prostriedkov, (spravodajských informácií), poskytovaných ústavným činiteľom alebo iným štátnym orgánom, vrátane ich kópií, prepisov, analytických interpretácií (popisov) a akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, a to bez ohľadu na to, či išlo o prepisy v písomnej alebo akejkolvek inej podobe a bez ohľadu na to, v akej forme zachytávali, analyzovali alebo inak spravodajským spôsobom spracovávali obsah záznamov a/alebo akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov (ďalej len „návrh na odstránenie dokladov o použití informačno-technických prostriedkov“),

2/ povinnosť doručiť navrhovateľovi kópiu zápisnice o zničení záznamov „a/alebo“ akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov uvedených v bode 1/ alebo písomnú

informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení, a to do dvadsiatich dní od právoplatnosti uznesenia súdu (ďalej len „povinnosť doručiť navrhovateľovi kópiu zápisnice o zničení záznamov“),

3/ zaplattenia náhrady trov konania do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu.

Svoj návrh odôvodnil najmä tvrdením, že odporkyňa ako orgán verejnej správy vedie konanie v ktorom je nečinná a bez vážneho dôvodu nekoná napriek tomu, že zákon, resp. iný všeobecne záväzný právny predpis jej ukladá povinnosť konať. Tvrdil, že odporkyňa v rozpore s § 7 zákona 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred odpočúvaním“) a s § 28 ods. 1 a 4 a § 17 ods. 1 zákona č. 122/2003 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov doposiaľ nezničila nezákonné záznamy z použitia informačno-technických prostriedkov, resp. pokiaľ ich zničila, navrhovateľovi neposkytla kópiu zápisnice o ich zničení. Podľa navrhovateľa konanie o zničení záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov spĺňa základné znaky správneho konania, v ktorom sa rozhoduje o právom chránených záujmoch navrhovateľa a k zničeniu dochádza na základe nariadenia alebo schválenia. Z ustanovenia § 8 zákona o ochrane pred odpočúvaním vyplýva, že postup, ktorý sa uskutoční v rozpore s týmto zákonom, zakladá zodpovednosť štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý možno uplatniť pri zlyhaniach v administratívnom konaní. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2012, sp. zn. III.ÚS 97/2012-229, vo veci porušenia základných práv navrhovateľa v konaní, vedenom na Krajskom súde v Bratislave, sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a Ntt-3-D-482/2006 a pripojil aj ďalšie doklady, a to oznámenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 5. augusta 2013, sp. zn. IV/1 Gn 1143/13-4, o vybavení jeho podnetu vo veci použitia ITP, oznámenie Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, osobitného kontrolného výboru Národnej rady Slovenskej republiky na kontrolu činnosti Slovenskej informačnej služby z 25. októbra 2012 číslo CRD-583-4/2012/OKVSIS o výsledku rokovania výboru a iné.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení žiadala, aby súd návrh zamietol ako neprípustný. Uviedla, že v konaní o podanom návrhu na odstránenie nečinnosti orgánu verejnej správy nie je pasívne legitimovaná, lebo nemá postavenie správneho orgánu a tvrdila, že postup podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním nemá charakter správneho konania. Namietala tiež prekážku litispendencie s poukazom na § 83 OSP, lebo na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9Sžz/2/2013 bol podaný totožný návrh len s inou právnou kvalifikáciou podľa § 250v OSP.

K návrhu, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uložil odporkyni povinnosť doručiť navrhovateľovi kópiu zápisnice o zničení záznamov a/alebo akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o zničení uviedla, že zápisnica o zničení záznamov alebo iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov je informáciou o plnení si zákonných povinností, ktoré jej vyplývajú z § 7 ods. 5 zákona o ochrane pred odpočúvaním a podlieha utajeniu. Navrhovateľ nie je osobou, oprávnenou oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, preto jeho žiadosti nemohla odporkyňa vyhovieť. Namietala tiež, že odporkyňa nemala povinnosť postupovať podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním, prípadne príslušných ustanovení zákona č. 122/2003 Z. z. (resp. zákona č. 428/2002 Z. z.) o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“), s poukazom na § 17 ods. 9 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Slovenskej informačnej službe“). Napokon namietala, že na odstránenie prípadnej nečinnosti odporkyne navrhovateľ nevyužil všetky prostriedky a svojím návrhom sa navrhovateľ nedomáha, aby súd uložil povinnosť konať a rozhodnúť nečinnému orgánu verejnej správy, a to v primeranej lehote.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na konanie (§ 246 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 250t ods. 7) dospel k záveru, že návrh na odstránenie nečinnosti orgánu verejnej správy v danej veci nie je prípustný.

Podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje

osobitný predpis.

Cieľom procesnej úpravy zakotvanej v štvrtej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy“ je poskytnúť fyzickým a právnickým osobám účinnú súdnu ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pred rozhodnutím vo veci musel skúmať, či konaniu v tejto veci nebráni prekážka litispendencie, teda prekážka už začatého a prebiehajúceho konania. Pri posudzovaní tejto otázky zistil, že konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa V. časti, štvrtej hlavy (§ 250t) OSP vo veci, sp. zn. 2Sžnč/2/2013 má úplne iný cieľ, obsah, aj podmienky konania pre úspech v konaní ako konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa piatej hlavy, V. časti OSP (§ 250v), ktoré je vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky, sp. zn. 9Sžz/2/2013, a preto nezakladá prekážku skôr začatého a neskončeného konania. Prostriedky ochrany subjektívneho porušeného alebo ohrozeného práva podľa § 250t OSP a podľa § 250v OSP sú odlišné, pojmy „zásah“ a „nečinnosť“ preto nemožno stotožniť, aj keď vychádzajú z rovnakého popisu skutkových okolností a týkajú sa tých istých účastníkov. Návrhy uvedené v týchto konaniach preto nemožno považovať za totožné a nezakladajú prekážku litispendencie, v dôsledku ktorej by bolo potrebné neskôr začaté súdne konanie zastaviť.

Z ustanovenia § 250t ods. 1 OSP vyplýva, že konanie sa začína na návrh, v ktorom fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný.

Navrhovateľ vo svojom návrhu uviedol, že sa domáha preskúmania zákonnosti postupu orgánu verejnej správy v jeho právnej veci a odstránenia nečinnosti tohto orgánu v správnom konaní.

Pod postupom správneho orgánu treba rozumieť aj nečinnosť správneho orgánu (§ 244 ods. 3 OSP), ktorou správny orgán realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Činnosť predstavuje aktívny postup podľa procesných a hmotnoprávných predpisov, ktoré správny orgán oprávňuje a súčasne zaväzujú na úkony v priebehu konania.

Za nečinnosť treba považovať pasivitu správneho orgánu vo veciach, v ktorých bolo začaté konanie, hoci niet žiadnej zákonnej alebo faktickej prekážky na to, aby správny orgán vo veci konal a rozhodol. Nerozhoduje pritom, či ide o správne konanie začaté na základe návrhu účastníka (uplatnenie dispozičnej zásady), alebo o správne konanie, začaté z podnetu správneho orgánu (uplatnenie zásady oficiality). Táto nečinnosť sa prejavuje najmä tým, že správny orgán nekoná vo veci vôbec, resp. iba s neodôvodnenými prietahmi (ide o nevykonávanie zákonom predpísaných úkonov), správny orgán tvrdí, že nemá právomoc na vydanie rozhodnutia a vec namiesto jej vybavenia rozhodnutím, vybaví listom alebo informáciou, resp. zastaví konanie. Nečinnosť sa môže prejavovať aj v opomenutí správneho orgánu vykonať zákonom predpísané úkony (napr. účastníka upovedomiť o začatí konania, dať mu možnosť pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k podkladom na jeho vydanie a pod.).

Správny súd na základe návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáhal preskúmania nečinnosti orgánu verejnej správy preskúmava zákonnosť postupu správneho orgánu, t. j. skúma, či jeho činnosť, ktorou realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi, je, alebo nie je v súlade s týmito zákonmi. Pri preskúmaní zákonnosti činnosti správneho orgánu súd skúma, či správny orgán vykonal zákonom predpísané úkony, alebo ich opomenul, resp. odmietol vykonať, prípadne, či nevykonal chybný úkon.

Nečinnosť správneho orgánu sa môže prejavovať v priebehu celého správneho konania, resp. v jeho jednotlivých štádiách, pričom ide o tieto štádiá: postup správneho orgánu po začatí správneho konania (zaobstarávanie podkladov na vydanie rozhodnutia, dokazovanie, hodnotenie výsledkov dokazovania, vydanie rozhodnutia, jeho písomné vyhotovenie a doručenie); postup pri preskúmaní rozhodnutí (odvolacie konanie, konanie o rozklade, obnova konania, preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, konanie o proteste prokurátora); výkon rozhodnutia (úkony pri zabezpečovaní nútených plnení uložených správnymi rozhodnutiami).

V dôsledku skutočnosti, že aj konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy je ovládané dispozičnou zásadou, správny súd preskúmava zákonnosť postupu správneho orgánu iba z hľadiska námietok uplatnených v návrhu.

Predpokladom úspešnosti takéhoto návrhu je, aby vykonanie úkonov v správnom konaní, ktorých sa dožaduje navrhovateľ, určili príslušné procesné, ale aj hmotnoprávne normy správneho práva.

Navrhovateľ v návrhu namietal, že odporkyňa bola nečinná, lebo nevyhovela jeho návrhu na odstránenie dokladov o použití informačno-technických prostriedkov podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním a o

doručenie zápisnice o takomto konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v súlade s § 250t ods. 1 OSP musel skúmať, či návrh na odstránenie nečinnosti smeruje proti orgánu verejnej správy. Predovšetkým musel zistiť, aké je postavenie odporkyne v systéme orgánov štátnej moci a v systéme orgánov verejnej správy. Musel skúmať, či odporkyňa je orgánom verejnej správy alebo či jej štát zákonom zveril rozhodovanie o individuálnych právach a povinnostiach fyzických osôb na úseku verejnej správy.

Štátna správa ako jedna zo zložiek verejnej správy je činnosť výkonná a nariadená, ktorej obsahom je oprávnenie vydávať normatívne a individuálne správne akty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že odporkyňa je orgánom štátnej moci, ale nie je orgánom verejnej správy, lebo jej úlohou nie je rozhodovanie o individuálnych právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnických alebo fyzických osôb v oblasti verejnej správy. Odporkyňa nemá postavenie správneho orgánu, ktorý rozhoduje v správnom konaní a výsledkom jej pôsobenia nie je rozhodovacia činnosť. Odporkyňa je štátnym orgánom, ktorý plní úlohy vo veciach ochrany ústavného zriadenia, vnútorného poriadku, bezpečnosti štátu a ochrany zahraničnopolitických a hospodárskych záujmov štátu podľa zákona o Slovenskej informačnej službe a podľa predpisov trestného práva. Odporkyňa je štátnym orgánom osobitnej povahy a nepatrí do systému orgánov verejnej správy Slovenskej republiky. Odporkyňa plní len osobitné úlohy, ktoré jej zveruje zákon, pri používaní ITP, ale žiadnou z nich nie je rozhodovanie o individuálnych právach a povinnostiach v oblasti verejnej správy. Len celkom výnimočne štát na odporkyňu preniesol pôsobnosť orgánu verejnej správy v prípadoch rozhodovania o statusových pomeroch jej príslušníkov a len v týchto veciach by bolo možné posudzovať práva a povinnosti odporkyne podľa právnych predpisov správneho práva. O takýto prípad v danej veci nejde a odporkyňa pri svojej činnosti (medzi ktoré patrí aj používanie ITP) neplní prenesené úlohy orgánu verejnej správy.

Svoje úlohy neplní vykonávaním úkonov v priebehu správneho konania, ktorého výsledkom je rozhodnutie správneho orgánu, alebo právnickej alebo fyzickej osoby, na ktorú štát preniesol rozhodovanie na úseku verejnej správy (ďalej len „správny orgán“ alebo „orgán verejnej správy“), aj keď je orgánom verejnej moci.

Odporkyňa pri svojej činnosti nepostupuje podľa ustanovení Správneho poriadku, ale ani podľa iného procesného predpisu správneho práva, postup súdu podľa § 250t OSP preto v danej veci neprichádza do úvahy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na základe posúdenia všetkých skutkových a právnych okolností zistil, že v danej veci odporkyňa pri používaní ITP nie je orgánom verejnej správy a ani štát na ňu v tejto veci nepreniesol pôsobnosť rozhodovať v oblasti verejnej správy. Z uvedeného dôvodu nemá pasívnu legitimáciu v konaní o návrhu podľa § 250t OSP, upravujúceho konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

Jej činnosťou sa môžu zaoberať len súdy v trestnoprávnej oblasti, alebo iné zákonom poverené subjekty. Jej postup v danej veci je upravený osobitnými predpismi, rovnako ako aj dohľad nad jej činnosťou, ktorá nepatrí do oblasti práva správneho, ale patrí predovšetkým do práva trestného.

Ak rozhodnutie o samotnom použití ITP bolo výsledkom rozhodovacej činnosti súdu v trestnom konaní (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2005, sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2006, sp. zn. Ntt-3-D-482/2006), potom dosiahnutie nápravy nemožno realizovať v správnom súdnictve, ako sa mylne domnieva navrhovateľ.

Už samotná skutočnosť, že odporkyňa pri používaní ITP nie je orgánom verejnej správy, bráni postupu podľa § 250t OSP a má za následok neprípustnosť návrhu podľa uvedeného ustanovenia v danej veci, a to bez ohľadu na ďalšie dôvody, na ktoré navrhovateľ vo svojom návrhu poukázal.

Použitie ITP a nakladanie s poznatkami, ktoré boli na ich základe získané neprebíha podľa Správneho poriadku ani sa neuskutočňuje v správnom konaní, úkony spojené s ich používaním nie sú úkonmi správneho konania, preto nebola splnená ani ďalšia podmienka postupu súdu podľa § 250t ods. 1 OSP, ktorá predpokladá zákonný postup oprávneného správneho orgánu v správnom konaní.

Súd zo spisu odporkyne, z návrhu navrhovateľa, vyjadrenia odporkyne a ďalších dôkazov, ktoré boli vykonané v konaní o návrhu navrhovateľa na odstránenie nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t ods. 1 OSP zistil, že k použitiu informačno-technických prostriedkov došlo na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2005, sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2006, sp. zn. Ntt-3-D-482/2006, mimo pôsobnosti správneho súdnictva.

Posúdenie nečinnosti odporkyne pri nakladaní s poznatkami, ktoré boli na ich základe získané, preto nemôže byť predmetom konania podľa V. časti štvrtej hlavy OSP a nečinnosť odporkyne v správnom súdnictve v danej veci skúmať nemožno.

V dôsledku skutočnosti, že odporkyňa v danej veci nie je orgánom verejnej správy, nemôže vykonávať úkony v správnom konaní, nemožno jej pasivitu skúmať ako nečinnosť v správnom konaní podľa ustanovení OSP, upravujúcich konanie o nečinnosti orgánu verejnej správy.

Pre úplnosť treba tiež uviesť, že podľa ustanovení štvrtej hlavy piatej časti OSP súd poskytuje ochranu v prípade nečinnosti orgánu verejnej správy tak, že vysloví povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť, ako to vyplýva z § 250t ods. 1 a § 250t ods. 4 OSP. Navrhovateľ sa však svojim návrhom domáhal postupu, ktorého výsledkom by nebolo rozhodnutie, ale faktický úkon, a to zničenie záznamov a iných výsledkov použitia ITP, resp. doručenie kópie zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia ITP. Postup súdu, ktorým by vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vykonať faktický úkon, by preto bolo v rozpore s ustanoveniami OSP, upravujúcimi postup súdu v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

Vzhľadom na tieto skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že podaný návrh na odstránenie nečinnosti odporkyne ako orgánu verejnej správy nie je prípustný a ani neexistuje dôvod, aby súd vyslovil, že odporkyňa ako orgán verejnej správy, je vo veci nečinná.

Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal, aby mu súd doručil písomnosti, ktoré zaslala odporkyňa súdu spolu s vyjadrením k návrhu, jeho žiadosti súd vyhovieť nemohol.

Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa štvrtej hlavy piatej časti OSP má osobitnú úpravu a neobsahuje povinnosť súdu doručovať vyjadrenie odporcu navrhovateľovi. Napriek tomu bolo navrhovateľovi vyjadrenie odporkyne doručené 27. septembra 2013, keď požiadal o vyhotovenie jeho kópie. Kópia vyjadrenia bola vyhotovená, navrhovateľ ju prevzal, a túto skutočnosť potvrdil obsahom svojho vyjadrenia z 3. októbra 2013, doručeného súdu v ten istý deň. Prevzatím fotokópie vyjadrenia odporkyne právny zástupcom navrhovateľa sa považuje vyjadrenie odporkyne za riadne doručené.

Listiny, ktoré predložila odporkyňa k vyjadreniu k návrhu sú súčasťou jej spisového materiálu, a preto o ich doručenie, alebo o vyhotovenie ich kópií, mal navrhovateľ požiadať priamo odporkyňu, lebo súd jej úkony nahradzovať nemôže.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 250t ods. 4 OSP návrh navrhovateľa ako neprípustný zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 250t ods. 7 OSP tak, že účastníkom právo na ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyni trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.